

Brassóban, Nagy- s Czérna-utca sarkán
Papp Ferencz butoraktára fölött,
hol a szerkesztő hétköznapiakon délelőtt
9—11 óra között,
és Bolonya, mester-utca 325. sz. alatt,
hol minden délután található.
A ap szellemi részét illető minden közle-
mény, valamint az
előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
agy-külföldi megírt érdeklő közlemények
Horváth László
ársszerkesztőhöz Segesvárra küldendők,
a kis-külföldi megírt érdeklő közlemények
Gyöngyössi István
ársszerkesztőhöz Dicső-Szt. Mártonba.

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
helybe "uházhoz hordva" vagy vidékre po-
tán megküldve:
Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.
HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos gármond-sor vagy annak helye
5 kr. (1—10 sor 50 kr.) Nagyobb és több-
szöri hirdetéseknek kedvezmény.
Minden egyes hirdetés után külön 30
kr. bélyegdíj fizetendő.
Nyilttéri közlemény sora 10 kr.
Hirdetések és Nyiltt-ér előre fizetendők
Kéziratok vissza nem adatnak

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó Brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinki, segesvári és

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁRÓMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

54-ik szám.

Brassó, Csütörtök, május 9-én.

V. évfolyam. 1889.

A biztosítási törvény reformja.

Budapest, 1889. május 5.

A hirlapok mostanában sokat foglalkoznak a magyar-francia biztosító részvénytársaság válságos helyzetével. Mi arra a tere, melyen e felszólalások többnyire mozognak s a melyek főleg azt fejtegetik, hogy e társaság érdemel-e még bizalmat, vagy sem, hogy képes lesz-e magát fentartani, vagy sem, nem követjük hirlapjainkat. A bizalom a biztosított felek dolga; azoknak feladata és kötelessége megítélni, hogy érdekeiket mely intézetre bízzák. A részvényesek feladata meg elhatározni, hogy a társaságot feloszlassák-e, vagy továbbra is fentartsák. Reánk sem a magyar-francia, sem más valamely biztosító-társaság ügye és baja különösebben nem tartozik. De igenis kell, hogy bennünket érdekeljen maga a biztosítási intézmény ama nagy gazdasági és társadalmi jelentőségénél fogva, melylyel az napjainkban bír. Hogy ezt épnek akarjuk tudni és virágozni látni, az magukból azokból a nagy érdekekből folyik, melyeknek az szolgál, melyeket az kielégíteni tartozik.

Ha nem érdekel is tehát közelebből a magyar-francia biztosító társaság esete, ez az eset igenis komolyan figyelmeztet bennünket, hogy beható vizsgálat tárgyává tegyük, hogy a kereskedelmi törvény rendelkezései kielégítik-e az igényeket, megfelelnek-e annak a követelményeknek, hogy a biztosítási intézményt virágzóvá tegyék? Nyujt-e a törvény elég garanciát arra nézve, hogy a biztosítási ügy ne kompromittáltassék? Mert ne téveszszük szem elől soha, hogy valamely biztosító intézet fizetésképtelensége vagy bukása, sőt csak válságos helyzete is magának a biztosítási ügynek van ártalmára, annak, ha vissza nem is veti, mindenesetre fejlődését akasztja meg. Annál nagyobb a rossz hatás, minél kevésbé van gondoskodva a biztosított felek érdekeiről, s annál kisebb, sőt esetleg teljesen paralizálható is, ha a törvényben magában kellőleg gondoskodva van arról, hogy azok meg ne károsíthatassanak. A magyar-francia társaság esete kell, hogy előtérbe léptesse és kétségtelenül előtérbe is fogja hozni biztosítási jogunk sza-

bályozásának kérdését, mert ez az eset immár kétségtelenné teszi, hogy a biztosítási üzlet nemcsak nyereséges, hanem igenis nagy kockázatokkal járó vállalat, és hogy nagy anyagi alapon nyugvó ily vállalatokat is utólrheti az emberi sors, azok sem biztosak abban, hogy nem fognak-e a megsemmisülés örvényébe sodortatni.

Kereskedelmi törvényünk különösen az életbiztosításra vonatkozó részének módosítása és javítása, már igen szükséges. Az életbiztosításra fektetendő a főszű, mert ez a biztosítás legfontosabb ága és mert ebben az ágba ültethetik a biztosítási intézményen csorba, mely mélyen érezhető befolyást gyakorolhat, de a melyet másrészt könnyebben lehet megakadályozni. Az életbiztosítás reformjára még azért is súly fektetendő, mert itt ugyan nem egészen szegénynek mondható, de bizonyosan nem is gazdag osztály érdekeiről van szó. — Számos az eset, midőn az életbiztosítási összeg képezi a visszamaradt özvegy és árvák egyedüli támaszát, egyedüli menedékét és menti meg ezeket az éhenhalástól vagy a kegyelem keserűségeitől. Az ily vagyont könnyelműen kockára tenni nem szabad, és a törvénynek gondoskodni kell, hogy az kockára ne tétessék. És kétségtelen, hogy az életbiztosítás terén az állam — már a mennyire törvény-nyel általában lehet — meg is óvhatja a feleket károsodásoktól, ha helyesen, megfelelőleg intézkedik. Megóvhatja főleg azért, mert ez a biztosítási ág az, mely számtani biztos alapon nyugszik, melynél a kockázat aránylag legkisebb.

Minden életbiztosítási intézetnek prosperálnia kell, ha szilárd üzleti elveket követ, ha helyesen választja meg a biztosítási anyagot, ha megfelelőleg állapítja meg a díjakat, ha ezek megfelelő elhalálozási táblázatokon, elérhető kamatlábon alapulnak, és ha a díjtartalék helyes módon nyújtatik s az kellőleg teljesen biztos értékekkel van fedezve. Ha bármely intézet is a biztosítási technika szabályai szerint jár el, az intézet maga ugyan elbukhat, de a felekre ebből kár nem háromolhatik, mert bármely más intézet készséggel veendi át a díjtartalékkal együtt a biztosítási anyagot.

E föltétel alatt az életbiztosítási kötvény csakugyan teljes biztonságot nyújtó értékpapír. És ebben már ki is vannak fejezve az elvek, melyeken a helyes, a czélszerű biztosítási törvénynek alapulnia kell. Törvényünk — az kétségtelen — a követelményeknek nem felel meg teljesen és sok részben hibás alapokból indul ki. Ezen változtatni kell; változtatni a kormány kötelessége, még mielőtt a baj nagyobb dimenziókat ölthetne.

Szerintünk mindenekelőtt oda kellene hatni, hogy az életbiztosítási ág teljesen, különválasztassék a többi biztosítási ágaktól. Az életbiztosítók fedezetére szolgáló vagyont külön kellene kimutatni és külön tartani és ez a vagyon kizárólag csakis az életbiztosítottak javára szolgálhatna. Voltaképen külön volna kezelendő az életbiztosítási díjtartalék, mely első sorban szolgál az életbiztosítottak javára. És erre nézve ki kellene mondani, hogy azt bármi módon megterhelni nem szabad. A díjtartalékhoz tartozó vagyonrészek elzalogosítása vagy megterhelése az igazgatóság részéről a büntető törvény súlya alá eső cselekedetnek volna minősítendő, melynek súlya alá esnének az összes az intézet élén álló közegek. Ki volna mondandó, hogy a díjtartalék csak az összes életbiztosítottak javára foglalható le, abból tehát csak az összes életbiztosítottak nyerhetnek kielégítést. Egyes csak az abból öt specialiter megillető részösszeg erejéig kaphat fedezetet.

Csak a főirányt akartuk megjelölni, melyben törvényünket módosítani és kiegészíteni kell. Ha ez megtörténik, az életbiztosítási intézmény, mely ma még gyöngye, életerőssé fog fejlődni és ki lesz zárva, hogy azon egészségtelen alkotások rágódjanak. A feleknek első sorban arra kell nézniök, hogy a biztosítási szerződés ne üres malaszt legyen és az államnak feladata, hogy intézkedései által lehetőleg kizárja, hogy a felek az ily szerződésekkel csak kizsákmányoltassanak.

Belföld.

Brassó, május 8. (Országgyűlés.) A képviselőház hétfői ülését is, melynek elején Baross miniszter három vasuti jelentést terjesztett be, az általános bud-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

A Czenktetón.

— Regényes elbeszélés —
(Folytatás.)

De Elsbethnek nehéz akadályokat kellett leküzdenie. Először a közönyösséget, melyet Ármint vele szemben tanusított s aztán Antal vészes szenvedélyességet ki kioltathatlan vágygyal sovárgott utána.

Midőn még gyermek volt, kis szívében Antalnak adta az elsőbbséget, mért ez korban is közelebb állt hozzá s mindig kerültte volt; megosztotta vele játékát apró örömeit és bánatait. — míg Ármint komoly foglalkozás után nézett: szilaj paripák száguldozott s s nehéz fegyverek kezelésében gyakorolta magát.

Minél nagyon lón Elsbeth, annál többet gondolkozott mellőztetése fölől, melyet Ármint részéről kellett a ki pedig jegyese volt s mint ilyen köteles lett volna több figyelemben részesülni, annál inkább vagyott utána, s annál közönyösebb, sőt kiálthatatlanabb lett előtte Antal.

Tehát e szerelemnek is megvolt a maga természetes folyása, melynek modern elbeszéléseinkben sokszor oly érdekesen látunk feldolgozva. Előbb egyik sem látszik tudomással birni a kölcsönösen támadt vonzalomról; majd az egyik fél csendes szerelemben kezd epedezni, melyet a másik látszólag idegenkedéssel viszonzoz, míg végül az érdekes valóság kiderül.

Elsbeth lelkében is hasonló képek tükröződtek vissza. Egy eseményre gondolt, mely mint gyújtó viláma hatott lelkére.

Három év előtt halottak napján kiment a sir kertbe, hogy anyja sirjánál imádkozzék. A természet halotti köntösében feküdt, közel ahhoz, hogy a zord tél halottaskamrájából vett fehér lepellel leboríttassék; metsző szél söpört végig hegyet-völgyet s kavarta magasra az elszáradt lombok fonyadt leveleit. . . Talál hátér a lassan tovalépdelő leány kedélyállapotához.

Elsbeth lelkében az érzelmek egész serege dult. A forrón szeretett édes anyja elvesztése fölötti fájdalom tölté el szíjét, míg másfelől jegyeseinek közönyössége mély keserűséget okozott neki. Ehhez járult az az aggodalom, melyet a gyűlölt Antal tolakodó magaviselete által idézett elő, ismeretlen félelmet keltve keblében. — Antalnak rövid idő múlva kolostorba kellett volna vonulnia, s minél közelebb a bucsuzás napja, annál hevesebben ostromolta a leányt.

Elsbeth elérte a temetőt s ott leborult anyja sir-kövére, melyet mostoha atyja kegyeleme emeltetett az oly hamar elköltözött hitves emlékének. Az imádságban vigaszt és megnyugvást kereső leány annyira elmerült az áhítatosságba, hogy nem hallotta a halk zörejt, mely az ösvényt ellepő száraz levelek közt keletkezett; ép oly kevésbé érezte az arcát érintő forró lehelletet, mely egy férfi ziháló kebléből tört elő, a ki szorosan mellette térdelt le. Csak midőn a férfi — An-

tal volt — megszólalt, borzadt hirtelen össze s egész testét ideges reszketés fogta el.

— Elsbeth! — suttogá Antal izgatottan — Elsbeth! még mindig oly kellemetlenül hat reád az én közellétem? Lásd, oldaladnál térdelek s imádkozom Istenhez, hogy változtassa meg érzelmeidet irányomban s tegyen hajlandóbbá szünteleni esdekléseim iránt. Oh, hallgass meg! Mit vétettem én neked, hogy mindig oly iszonynyal nézel, ha feléd közeledem?

— Mit vétettél nekem? — viszonzá Elsbeth szeliden. — Azt, a mit épen most is teszel: szenvedélyességgel üldözöl annyira, hogy az áhítatosság szent perczeiben sem menekülhetek ostromaid elől. Mindig közém és azok közé tolakodtál, kik nekem kedvesek, s még kérdezheted, hogy mit vétettél nekem?

— Hah! — kiáltá Antal — már látom, hogy ismét visszatérsz bátyámra, a gyűlölt Ármint, ki téged egy tekintetre nem méltat, kit bánt még a gondolat is, hogy te egykor az övé leszel, míg én lelkem üdvösségét adnám érted.

— Antal, hagyj fel e beszéddel! — kérte Elsbeth. — Te tudod, mennyire faj ez nekem. Az én hibám-e, ha szívem s egész lelkem másként érez, mint a hogy te kívánod? De mirevalók mind e szavak, melyek minket kölcsönösen elkeserítenek, a magyarázatok, melyek már annyiszor fölmerültek? és épen e helyen, hol magamat más érzelmeknek engedem át: anyám szent emlékének! (Folytatás következik.)

getvita vette igénybe. Első szónok Eötvös Károly volt, ki beszéde elejétől egész végig szakadatlanul Tisza miniszterelnök multkori beszédével foglalkozott, kritisálva és támadva. Főkép a mai közigazgatási rendszer ellen, melynek tölébe helyezi még „a muszka hetman rendszert is,” öntötte ki egész mérgét. Majd azt fejtegette látható kedvteléssel, hogy a miniszterelnök ha bírja is a korona és a többség bizalmát, a nemzet érdekében és saját becsérzetére való tekintetből le kellene mondania. Használt beszéde közben tulzott és bántó kifejezéseket is, melyek az elnök közbelépését és Hegedüs Sándornak személyes ügyben történt replicáját idézték föl. Szóltak még igen csekély érdeklődés közt és tulnyomóan üres padok előtt Szederkényi, Petrich és Szentkirályi Albert, a költségvetésről magáról szintén minél kevesebbet szólva s majdnem kizárólag pártpolitikai fejtegetésekbe bocsátkozva. Kedden folytaták a vitát. Molnár József ellene, Schwarcz Gyula mellette beszélt.

Szerdán a vita Hegedüs Sándor előadó szakszerű, szép beszéde után bezáratott s a költségvetési javaslat általánosságban nagy többséggel megszavaztatott.

Brassó, május 8. (A közös költségvetés.) Az 1890-iki közös költségvetés, mint halljuk, a tavalyi keretben fog mozogni s az emelkedés oly csekély mértékű lesz, hogy az a budget tételeit észrevehetőleg egyáltalában nem alterálja s azt az összeget, melyet a véderőtörvény tárgyalása alkalmával a kormány e czímen mint emelkedést kilátásba helyezett, nem fogja tulhaladni, sőt el sem éri.

Brassó, május 8. (A delegációk összehívása.) A delegációk egybehívására vonatkozólag legkésőbbi határidőül június 12-ikevé tetett kilátásba. Mivel azonban nem látszik kizártnak, hogy a magyar képviselőház jelenlegi, második ülésszaka még május vége előtt bezárható és erre azonnal a harmadik ülésszak megnyitható lesz és a delegatio tagjainak választása megtörténhetik, lehetséges, hogy a delegatio már június elején összeülhetnek — annál is inkább, miután az osztrák birodalmi gyűlés munkáját mindenesetre május vége előtt befejezheti.

Külföldi szemle.

Brassó, 1889. május 8.

A francziák valóságos nemzeti ünnepé emelték a világkiállítás megnyitását. A megnyitás nagy fényvel és rendkívüli pompával a megállapított program szerint folyt le f. hó 6-án Carnot elnököt megérkezésekor és a megnyitás ünnep tartama alatt lelkes ovációkban részesítették. Tirard, Carnot nagyhatású beszédeit kitörő lelkesedéssel fogadták. Az ünnepélyes megnyitásnál a diplomacia kar valamennyi tagja jelen volt. A lelkesedés leirhatatlan. A kiállítás bejáratánál az elnököt oly lelkes tüntetésben részesítették, hogy fogata csak lépésben haladhatott.

A Carnot ellen intézett merénylet tárgyában a franczia hivatalos lapban következő hivatalos comunique-t tették közzé:

A köztársaság elnöke az ellene f. hó 4-én elkövetett merénylet alkalmából, ezer, meg ezer táviratot kapott, melyekre egyenként válaszolnia lehetetlenség. Mélyen megindítva a rokonszenv e jelei által, az elnök szíve sugallatát követi, midőn haladéktalanul kifejezi hálás köszönetét a hatóságoknak, testületeknek, egyesületeknek, s franczia telepeknek stb. valamint azoknak, a kik táviratot intéztek hozzája! — A boulangismus ismét beszéltet magáról. Saint-Quenben Boulangert, Déroulédet, Naquet-t és Laguerret megválasztották községtanácsoknak. — Hir szerint f. hó 5-én Neuillyben a boulangierista pártcsoporthoz tizenhat vezérférfiánál házmotozást tartottak. Levalloisban három elfogatás történt.

A pápa f. hó 5-én háromszáz franczia zarándokot fogadott, a kik őt e felkiáltással »Eljen a pápakirály!« üdvözölték.

Mihály volt szerb metropolitát, ki május 1-én érkezett Pétervárra, kihallgatáson fogadta a császár, a császárné és trónörökös. A metropolita, kinél a legfőbb orosz állami tisztviselők is tisztelgettek, kedden utazott Belgrádba. Persiani belgrádi orosz követ bejárja megérkezését s csak azután megy szabadságra. — Szerbiából mind szomorubb hírek érkeznek az arnauták garázdálkodásáról Ó-Szerbiában, melylyel szemben a török hatóságok is tehetetlenek. A szerbek pedig fegyvert nem viselhetvén, nem védhetik meg magukat. Számos szerb faluból máris elmeuekült a lakosság.

Nagy lengyel ünnepélyességek tartattak a napokban. Ugyanis Lembergben és több más galicziai városban május 4-én megünnepelték az 1791. évi lengyel alkotmány kibocsátásának évfordulóját. Az ünnepély mindenütt csendes lefolyású volt.

Jókai Rudolf trónörököséről.

Koszorus költőnk, Jókai Mór, az akadémia közgyűlésén, minden eddigi művét csaknem fölülmuló emlékbeszédet tartott gyászos végű trónörökösünkről.

E remek beszédből lapunk szűk teréhez mérten mi is közlünk kivonatot, mely világot vet a lángeszű trónörökös egyéniségére és jellemére.

*

A sors, áldó kedvében látszott őt e monarchia népeinek ajándékozni. Harmincz év előtt, midőn a szent keresztségben a „Rudolf” nevet kapta, egy magyar tudós e névből ez anagrammát rakta össze »Fordul«. S ez anagrammában jóslat volt: kedvező hazánkra, a többi tartományokra, a korszellemre, a népfejlődésre nézve.

A természetből a legnemesebb hajlamokkal, egészséges váralkattal, — sokoldalú szellemi tehetségekkel megáldva, szerencsésen választott nevelők oktatása mellett a korszellemnek dicsekedésére való ifjává képezte ki magát, Nem az „in usum Delphini” írodott könyvekből tanulta meg ismerni a történelmet és a bölcsészetet korán; nyilatkozó, szabadelvű hajlama követelte a »teljes világosságot“. Felsőleges atyjának az volt az utasítása a tanáraihoz: »tanítsák a fiamnak, a mi igaz.“ S ezt az ifjú királyfi ezzel egészíti ki »mindent meg akarok tudni.“ És tanult vasszorgalommal, lángemlékezettel, tanárait gyermeketesen szeretve. Azok között három magyar volt: Rimély a magyar nyelvet és irodalmat, Bartók a magyar közjogot, Rónay Jácint a magyar történelmet és szónoklatot tanítá a trónörökösnek.

Gyorsan felfogó ész, messzelátó tekintet és hatalmas szívbeli ösztön kellett, hogy egyesüljön nála, a midőn zsenge ifjú korában nemcsak a katonai, de a polgári életpályákon uralgó tudományokat is alaposan elsajátítva, azokon kívül mind a modern, mind a classicus irodalom remekeivel is megismerkedett, mindannyinak idiomáján: de még ezeken kívül mindazoknak a népeknek a nyelvét is elsajátítá, a melyek felett uralkodni egykor hivatása volt lézen: azok között különös tökélyvel és autochton helyes szófűzéssel írta és beszélt a magyart s közjogunk tételeiben oly jártas volt, mint bármely szaktudós.

*

Kedvencz tanulmányai voltak a népisme és a természettan. Ez a két tudomány, melynek előbbre vi-
vői az emberiség jóltevői közé sorozandók.

A trónörökös azon pénzösszeget, melyet fenséges keresztatyjától, Károly főhercegtől kapott, nagykorúvá nyilvánítása napján, az Afrikába utazó Marno tudós-
nak ajándékozta, tudományos kutatásokra.

*

Legelső irodalmi műve volt, mely közönség elé került, »Tizenöt nap a Dunán.“ Ezt még, mint pehelyszakállas arezu ifjú írta s már is nagy feltűnést keltett vele főleg a tudományos és írói körökben. Egyes leírásait Brehm átvette nagyszabású természetrajzi művében s lelkesedéssel szól azokról, mint belbecsre és külső formára egyaránt kitűnő munkálatokról. Ezután jelent meg »Vadászatok és szemléletek“ czim alatti munkálata.

Követte ezt 1882-ben a keleti utazásáról írott, a Pausinger művészi rajzaival illusztrált, két nagy kötetre menő munkája, mely ép oly gazdag költői leírásokban, historiai emlékekben, mint a milyen nagy értékű az állatvilág leírása s a népmisei adatok gazdag csoportosítása tekintetében. Az egész munkában költői hangulat, élénk fantázia, ismeretbőség és egészséges világ-nézet nyujtanak egymásnak kezet.

E feltűnő munkálataiért előbb a budapesti, később a bécsi egyetem sietett a babért átnyujtani az ifjú fenkölt tudós-
nak, ad honores doctori diplomájában, a magyar tudományos akadémia megválasztotta őt tiszteleti tagjának s a királyfi büszke volt doctori és tudósi azimeire, melyeknek elfogadását uralkodói legmagasabb kéziratok szentesíték.

De legbecesebb, valóban korszakot nyitó alkotása a megdicsőültnek, az ő vezetése és közreműködése mellett létre jött népismei nagy vállalat: »Az osztrák-magyar monarchia írásban és képen“.

Amaz előszó, melyet Rudolf trónörökös maga irt a bevezető kötet számára, azonkívül is, hogy valódi mintája a formáiban és felfogásában tökéletes prospektusnak, — mélyebb megfigyelés után valódi programja a jövőnek: utasítás a népeknek egy boldogabb kor ígérethozá felé.

E munka azonban nem maradt e' lensegek nélkül. Voltak — a külföldön — bizonyos körök, melyeknek velleitáit háborítá az a hazafias és szabadelvű hangulat, melyben mind a magyar, mind az osztrák munkálatok, s főleg a trónörökös cikkei voltak tartva: keletkeztek rossz indulatu támadások a külföldi sajtóban, melyeknek éle különösen a trónörökös

ellen volt intézve. Midőn én egy izben kérdést intéztem a trónörököshöz, vajjon nem tartaná e kíváncsónak, hogy a támadásokat sajtó útján visszatöröljük, — a trónörökös azt válaszolta levélben: hogy czáfolatokba bocsátkozni a megtámadásokkal szemben szükségtelen, a rosszindulat ellenében tanusítsunk mi jóindulatot: ez legyen a fegyverünk és vértünk, bizonyítsuk be tényekkel, hogy mi minden nemzetiség iránt egyenlőn igazságosak vagyunk, s igyekezzünk megnyerni a munka számára minden nemzetbeli legkitűnőbb írókat és művészeket. A kinek pedig a hazaszeretetünk sérti az érzelmeit, az ellen legyen az oltalmunk a souveran megvetés.

»A nép szava, isten szava!« E mondással kezdé válaszáat a bécsi községtanács üdvözlésére, menyaszszonyhozása ünnepélyén.

Életének legutolsó napjáig nem látta senki, négy szemén kívül, hogy ingkarmantyuja aranygombjainak belsejére, melyet vőlegény kora óta folyton viselt, ez a mondat volt felvéve! »Hazádnak rendületlenül légy hive, óh magyar!«

Az 1883-iki Bécsben rendezett villanyossági kiállításra a világosság terjedését dicsőíti a kerek világ, félreérthetetlen irányzattal.

Az 1885-iki budapesti országos iparkiallítás megnyitáán, »imádott hazánkunk“ nevezi Magyarországot s magasztalva szól a munka diadaláról.

A 1887-iki hygieniai kiállításra e nagy eszmének ad kifejezést: »az állam és társadalom tökéje az emberélet.“

Zágrábban a horvát-szlavon nemzetet, Szerajevóban a bosnyákokat hódítja meg a varázserejű szavával.

Galicziát elég végigutaznia, hogy a lengyel nemzet ragaszkodó lelkesedését lánggra lobbantsa. A cseh, kiknek fővárosában hosszas ideig otthon volt, rájongásukkal vették mindig körül.

És néha, midőn meghitt órákban, hosszasan beszélgetett magának velem a magyar nemzet nehéz harczeit, hazájáért, alkotmányos szabadságáért folytatott áldozatterhes küzdelmeiről; midőn elmondatta velem szabadon, őszintén, hogyan támadt a magyarnak nemzeti hadserege, melynek még a fegyvert is előbb az ellenfelétől kellett elfoglalnia, hogy harcolhasson vele: — hogy lettek a polgárokból katonák, a köztisztekből hadvezérek, a tanulókból tűzer csapatok, a föld népéből tábor? — akkor láttam kigyulladni a trónörökös arcját a lelkesedéstől, mely e szavakban tört ki ajkán: »Ez a sereg tudott ellenállani két nagy hatalomnak! és ez nép állja körül most az uralkodó trónját! Bizony nem győz le bennünket senki!«

Én pedig azt mondtam magamban: »Te fogsz lenni ez országnak második Corvin Mátyás királya!«

Álom volt! Por és hamu minden! — — — — —

*

Ezelőtt két évvel, midőn a nagy népismei munkához írott cikket, a »magyar nép jellemrajza“ genialis művész hazánkfi, Zichy Mihály illusztrálta nagybecsű rajzaival: én ezeket kötelességszerűen bemutattam a trónörökösnek. Itt történt az a budai királyi várakban, a magyar bizottsági tagok s az osztrák rész szerkesztője Weilen József, jelenlétében, Zichy Mihály tizenkét képet küldött a munka számára, de azokból csak tizenegy jelent meg, reprodukálva, a tizenkettedik nem jelent meg, azt Zichy Mihály nekem ajándékozta: én őrzöm most is.

Ez a rajz kezdőképnek volt szánva a »Magyar Nép“ cikkekhez: remekül összeállított symbolikus vázlat volt az a magyar nemzet életének, elkezdve a honfoglalók fejedelem-emelésén egész a 67-iki koronázási ünnepéig: közben sorosítva a történelmi viszontagságok jelképei, egyes alakok és csoportok. Az epochát jelző alakok közt ott volt gróf Széchenyi István is, a végzetes pisztolylyal lehanyatlott kezében, ősz feje hátra szegve.

Rudolf trónörökös hosszasan elnézte ezt a képet, miután a többi magasztalva fogadta el (én ezt utoljára hagytam) s aztán így szólt:

»Nagyon szép rajz: genialis compositio; de ezt mi a munkába fel nem vehetjük: Széchenyi alakja miatt. Egy ilyen dicső hazafit, mint öngyilkost nem szabad nekünk e munkában bemutatnunk. Bármilyen indoka volt is e tettének: az öngyilkosság nem megdicsőítésre hivatott cselekmény.«

... Heten voltak rajtam kívül, a kik e szavait emlékkébe edzé.

Ha én nekem azt mondta volna valaki, hogy ezt a szót el lehet felejteni egynek azok közül, a kik ezt hallották! Magának annak, a ki ezt kimondta!

 Folytatás a mellékleten!

»I! Bibe, dixissem purgantes pectora succos!«
(Menj, mondám vala én, zsongító nedveket inni!)
Es még is úgy lett...

Ki tudja véges elmével utolérni ezt a rejtélyt?
Mely szem tud keresztül látni ezen a sasaisi kárpiton?

... Keppler csillagtudós idejében támadt az Ophincus (Kigyóirtó) csillagzata közepett hirtelen egy addig nem észlelt új álló csillag, mely évről-évre növekedett fényben, negyedranguból harmad, másod, majd elsőrangúvá lett: majd tulragyogta a Syriust: hat éven át bámulatra keltette az egész világot: utóbb már a nappali égen is látható lett s éjente ragyogó fényében fényében árnyékok vetettek a fák, mint az újhole sarlójánál. S hat évi ragyogás után egyszerre csak eltűnt az égről: helyén üres, fokete folt maradt, a csillagászok műszava szerint »szenes zsák«. Hogyan támadt? Hogyan múlt el? Ember meg nem mondhatja azt...

Ha nekem Rudolf trónörökösről, csak mint irodalmunk egének csillagáról kellene megemlékezni, végezhetném ezzel a hasonlattal: »Támadt, fénylett és letűnt mint, az Ophincus rejtélyes csillaga.«

En Rudolf trónörökös, mint lángeszű író, bá multam, — mint magas lelkű királyfi hódolva tiszteltem; — mint embert lelkemből szerettem.

De hiszen mindenki szerette őt, a ki csak szívének kisugárzásától egyszer átmelegedett. Az írók, művészek és tudósok, a kikkel egy munkán dolgozott, elfeledték magas állását, mikor közöttük volt: magukhoz hasonlóak tarták s a trónörökös által fővárosunkban rendezett írói és művészi lakomán olyan kedélyes hangulat fejlődött ki az ő buzditása alatt, teljes képét élvezheté annak a magyar kedélyesség egyik szeretetreméltó sajátosságának, a minnek a neve »amabilis confusio.«

Szerették őt azok, kiket nyílt szívű barátságával maga köré vont, utazásainak, vadászatainak bajtársai: főúr, művész, vadász, hírlapíró.

Szerették az egyrangú fejedelmi alakok: német, angol, orosz, olasz, román, szerb, belga, bajor egyaránt. Legrokonszenvesebb emlékeztek róla az igaz köztársaságiai Frankhonban.

Szerették szegények. Emlegetik, hogy Laxenburgban sorra szokta látogatni a szatócs boltokat, s a hol a kicsiny emberek neveit a szatócs fekete táblájára leírva találta, titokban letöröltette a neveiket, kiegyenlítve a tartozásaikat.

Szerették a bécsiek, szerették a székelyek, az egyik polusától a másikig ennek a mi külön globuszunknak.

Különösen szerették a katonák. Érdekes adatokat találunk e viszonyokról D'Albon Jenő báró emlékgyűjteményében Rudolf trónörökösről. A mint elméleti tanulmányait befejezte a tizenkilenc éves ifjú, ő felvétele a katonai szolgálat elsajátítása végett a 36. számú Ziemiczky nevét viselő ezredhez küldte őt (a custozzai diadal kiváló tényezőjéhez) másodvezetési ranggal. S attól a naptól kezdve a trónörökös mintaképe lett az igazi katonának. Mint hűséges fegyvertartó, együtt élt a tisztársaival a közös menageban, befizetve a maga tizenháromezret forintját havonként; pontosan megjelölve felelőre a tállalásnál s aztán kettőkor megint lóra ülve s folytatva a hadgyakorlatot, a csapatmozdulatokat, a kémszemlét, akár eső volt, akár nyár, meleg, néha hóviharban is. Rekkenő hőségben, hosszabb hadgyakorlatoknál, felszabadítá a katonáit, hogy levetheték nyakravalóikat s kigombolhatják a kabátjaikat; de ő maga soha sem vette hasznát ennek az engedélynek.

Majd midőn ugyanazon sorozatnak első parancsnokává lett emelve, azt óhajtott, hogy azok az önkéntesek, a kik állami költségen, mint tisztihelyettesek szolgálnak, szintén együtt étkezzenek vele a tisztek asztalánál. Mikor aztán figyelmeztették reá, hogy ezeknek a fiatal vitézeknek valami hiányzik a megüdvöztetéshez megkiváncsolt qualificatioból: t. i. a havonkénti tizenháromezret forintok, akkor a trónörökös 18.000 forintnyi alapítványt tett, hogy annak a kamatai a tisztihelyettesek menage-pénzének pótlására fordíttassanak. Az étkező asztalnál hűséges bajtárs, a hadsereg előtt szigorú parancsnok volt. Vas akaraterő, aczél testalkattal egyesült vala. Igazságos volt mindenki iránt; de minden hibát észre is vett. Mulasztást el nem nézett; de a felsőbbek rigolyait az alsóbbak iránt nem tűrt. Ezért szerette őt minden katona.

Egy alkalommal, midőn a köteleességszerű irodalmi ügyről kellett a trónörökösnek előterjesztést tennem a bécsi várakban: — közvetlen egy a budai királyi udvari bál után, — a midőn a feladat el lett intézve s én távozni készültem, a trónörökös azt mondta, »maradjak még s aztán így szól: »Hallotta-on azokat

a mendemondákat, a miket én felőlem terjesztenek? Ne higgyen el belőlük semmit. Nekem azokhoz semmi közöm. En a családomat nagyon szeretem. — Ha hall ön ezzel ellenkező hírt bárkitől, mondja meg neki, hogy az nem igaz! En mondtam, hogy nem igaz!«

Miért kellett a trónörökösnek ezt előttem elmondani? Hisz én erkölcsbőr nem vagyok; különösen nem az ő bírása. De érezhető volt, hogy a mit mondtott, annak a szívéből kellett kitörni: önkéntelenül visszatartatlanul. S talán nem is véletlenül történt? Akarnia kellett, hogy ezeket a szavakat valaki feljegyezze, a ki soha, sem félelemből, sem kedvkeresésből nem hazudott.

Sokan, kik a trónörököshez legközelebb álltak, hallották tőle az utolsó években ezt a nehéz szót: »Óh, mint szeretnék a csatatéren elesni.«

Előttem is szólt ekként a közel multban: »A háboru kikerülhetetlen. Jönne bár, inkább most, mint később. Mentől később tör ki, annál iszonyubb lesz s annál bizonytalanabb kimenetelű. Még most jó szövegeseink vannak. De ha magunkra maradunk is, velünk az eszmék igazsága. Vagy győzünk, vagy elesünk dicsőségesen.«

Egy a mult év elején hozzám írt levelében határozottan e gondolatának ad kifejezést.

A sorsintéző hatalom pedig nem kedvez a kimagasló alakoknak, a kik világtörténetei akarnak csinálni. Letöri őket, kiméletlen, mindent nivelláló kézzel, az idők lapjáról; — s a kit meg nem öl fegyverrel, méreggel. abból caricaturát csinál: így semmisíti meg.

A francia republikánusok bálványát, Gamrettát megöli egy eltévedt golyó.

Napoleonidák trónjelöltjét, az ifju Bouaparte Lajost, kioltja egy kaffer lándzsa hegye;

II. Sándor czárt, a diadalmas hadvezetőt, tulvilágra küldi egy névtelen ellenfél;

Lajos királyt, az alakra óriást, megöli egy lelkére nehezült felhő;

A spanyol trónon a tetterős királyt felváltja egy csecsemő;

II. Frigyes császárt, a frankhoni hadjárat diadalmas vezérét a natalom örökösét, elnémitja egy kitanulhatlan képződmény.

A sors nem akarja nagyraemelni a világtörténet siettetőit. A föld nem akarja viselni az óriásokat. Ellenben istenkéz oltalmazza csodamódon azokat, a kik a történetnélküli korszakot fenntartják. Ércpaizsszal takarja be azt az uralkodót és családját, ki a békének őre északon, a legiszonyubb katastropha alatt, s aczél vérttel burkolja be annak a fenkölt koronás urnak a szívét, ki a vihart zabolán tartja, hogy ez a királyi szív a sors lesújtó csapása alatt meg ne törjön: s ad dicső uralkodónknak erőt a századot befejezni s a magyar nemzet életét az új évezredbe átvezetni.

... »Mint szeretnék a csatatéren elesni!« mondá Rudolf.

Nem adatott meg neki. A század lelke békét parancsol: vagy meghajolni, vagy meg kell törni parancsa előtt. — Ő megtört.

... Akinek a lelke tud magasabbra szállni s nincs hozzátapadva a mindennapi sárhoz, a ki még hisz ideális világban s nem keresi minden eseménynek az okát a paradicsomi átokban; az kitálhatja, hogy miért múlt el az égről az Ophincus fényes új csillaga?

Nekem erős hitem, melytől meg nem válok, hogy az örökké felejthetetlen Rudolf trónörökös balvégzete, a világbékének hozott önáldozat vala. ...

Bukaresti levél.

Bukarest, 1889, május 2-án.*)

A bukaresti magyarság a husvéti ünnepek alkalmával elismerésre méltó tanujelét adta igaz hazafiai szeretetének.

Bukarestben, hol a nagyobb ünnepek száz meg százféle tarka élvezetekkel kecssegtetik a lakosságot, merészség volt a »bukaresti magyar dal és műkedvelői kör“-től, husvét másodnapjára magyar előadást rendezni. Azonban nem csekély meglepetésünkre az említett estén kilencz órakor az Orpheum nagy-terme zsufolásig telve volt.

Ez alkalommal Csepregy Ferencz »A sárga csikó« című három felvonásos énekes népszínműve került előadásra. A szerepek gondosan voltak kiosztva és műkedvelőink meg lehetnek elégedve a közönség azon elismerésével, mely az előadás folyama alatt folyton ton tapsok és éljenzésekben nyilvánult. A pártolása közönség részéről nagy volt, de nem hízlelgek derék

*) Szívesen adunk ugyan mindenkor tért romániai magyar véreink élete minden mozzanatának, de azért kérünk kell jövőre gyorsabb tudósításokat, nem pedig április 23-iki eseményről május 2-án, mert az újság csak addig újság, a míg friss.

műkedvelőinknek, ha azt mondom, hogy e pártolást minden tekintetben igyekeznek kiérdemelni.

Az előadást táncvígálm követte. Az első négyest százket pár tánczolta. A sormagyart, lassu és sebes csárdást oly igazi magyar ruganyossággal járták, hogy a néző könnyen elefedé, hogy Bukarestben és nem Kolozsvárt van. Az első »Jenie« ezred zenekara reggel 5 órakor távozott; távoztakor akár újból megkezdhető lett volna a vigálm, annyi volt még a közönség.

Az előadásnak tiszta jövedelme a bukaresti róm. kath. és ev. ref. iskolába járó, magyar származású szegény tanulók gyámlatására fordíttatott.

A jótékony célra fölűlitzettek: Ósz Sándor ur 10 frkt, Bakó Ignác ur 5 frkt, Krecsák Albert ur 1 frkt, Prokupek Ferenczné urasszony 3 frkt, Üreczky Anna k. a. 2 frkt, Szép Róza k. a. 2 frkt. Móríc József ur 2 frkt.

E szerint a szegény tanulók 230 frank segélyben fognak a dal és műkedvelői kör által részesített, mely összeget annak idején a kör, anyagi erejéhez képest, szaporítani fogja és a tél beálltával szükséges ruha darabok alakjában a szegény gyermekek birtokába juttatja.

Bár ifju még a »dal és műkedvelői kör« nagyobb tettek kivételéhez, de elég érett arra, hogy intézkedéseit megóvja az ön- vagy idegen érdekek befolyásaitól és egyedül a közérdeket tartva szem előtt, reméli a hazának és társadalomnak szolgálhatni.

Fogadja ugy a n. é. közönség, mint a derék műkedvelők az árvák és szegények nevében a kör választmányára forró köszönetét a pártolási és közreműködésért, mi által a gyöngy-láncz, mely társadalmunkat összefűzi, ismét egy szemmel szaporodott.

A választmány megbízásából

Prokupek Ferencz.

Közös majális?

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A »Brassó« mai számában nem csekély meglepetésemre olvasom, hogy a tanári kör szombati ülésében szavazattöbbséggel elvetette Orbán Ferencz igazgató barátom azon indítványát, hogy a brassói magyar középiskolák közösen tartsák majálisait.

Az igazság érdekében s hogy a kört megvédjem azon célzatosságtól nem ment vád ellen, hogy egy üdvös és magyar szempontból eléggé nem helyeseltető indítványt szavazattöbbséggel elvetett, készletve látom magam kijelenteni, hogy sem Orbán Ferencz barátom, sem más, a tanári körben ily indítványt nem tett és így az nem is képezhetette, a mint hogy nem is képezte szavazás tárgyát.

A valódi tényállás a következő: Orbán Ferencz, utalva azon tényre, hogy az évenként megtartatni szokott 3—4 majális egyrészt az összes tanintézetek ifjuságát s a szorgalmi időt, de másrészt a társadalmat is szerfelett veszi igénybe, azon kérdést vetette fel: nem volna-e kívánatos, hogy a tanintézetek évenként váltakozva s minden évben csak egy tanintézet tartson majális. Hogy ebben aztán a többi tanintézetek ifjusága is részt vehessen, az ünnepély délutánján a tanítás mindenütt szünetelhetne.

Az eszme részletesen megbeszélte s kivétel nélkül rokonszenvesen fogadtatott. Felmerültek ugyan aggályok is ellene, nevezetesen azon irányban, ha valjon lesz kötelezhető egy tanintézet tanulósa, hogy majális tartson, ha a sor reá kerül s esetleg bármely oknál fogva nem volna hajlandó, vagy nem volna módjában az évben majális tartani, de végül a kör az eszmét tagjainak pártfogásába ajánlotta, a mivel megvalósítását nézetem szerint kívánatosnak fejezte ki.

Szavazásra a dolog nem került s nem is kerülhetett, mert ez ügy eldöntése az illető tanintézetek tanártestülete, nem pedig az ezeknek csak egy részéből álló t. kör illetékes. A körben ily ügyet meg lehet beszélni, megvalósítását lehet kívánatosnak vagy nem kívánatosnak találni, de elhatározni nem.

Kiváló tisztelettem mellett

Brassó, 1889. májrs hó 7-ikén.

Rombauer Emil,

kir. igazgató, a tanári kör elnöke.

Készséggel közölve a fentebbi levelet, mely egy általunk közölt téves hírt igazít helyre, kénytelenek vagyunk a levélben kifejezett feltevésre, mintha közleményünk célzatos lett volna, kijelenteni, hogy lapunktól mi sem állott s állhatott távolabb, mint célzatosság a tanári kör iránt, melynek működéséről ez ideig senki sem szólhat másképen, mint elismerőleg. Lapunk különben soha senki és semmi iránt nem tanusított s nem is fog tanusítani célzatosságot, mert a társadalmi életnek s általában a közügyeknek mi sem ártalhat többet, mint épen a célzatosság. Ha tévedtünk, ugy a helyreigazítást mindenkor köszönettel fogadjuk, de minden oly feltevést, mely minket — kik teljesen elfogulatlanul, minden pártot s mellékérdeket fölülállva, akarjuk a sajtó által szolgálai magyarságunk ügyeit — célzatossággal vádol, egész tisztelettel viszsza kell utasítanunk. A mi pedig a jelen esetet illeti, szívesen beismertük tévedésünket s ér ezért köszönettel fogadjuk a fenti helyreigazítást. Szerk.

Iskolai vizsgálatok.

A türkösí állami elemi népiskolán folyó hó 6-án voltak az évfárá vizsgák. Előbb az ág. ev. templomban hittan-vizsga tartatott Örtel János krizbai lelkesz elnöklele alall, majd a rendes iskolái vizsga Deák Sándor gondnoksági elnök vezetése mellett. Az eredmény jónak bizonyult.

A „kis-kükküllömegyei általános tanítóegyesület” marosmenti fiókköre tavaszi rendes gyűlését f. év május hó 18-án d. e. 9 órán kezdve, Nagy-Teremiben, az államiskola helyiségében tartja meg, melyre a kör rendes és pártoló tagjai, ugy a tanügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

Nagy-Teremi, 1889. április 28-án.

Mihály József.
f. köri elnök.

Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáiból, illetve Révai testvérek által a legkitünőbb magyar novellista műveiből megindított füzetes vállalatból a tevékeny kiadó hivatal megküldte nekünk a 4-ik és 5-ik füzetet, mely »A tekintetes vármegye« befejező ivateit, a czimlapon és egy »Toidalék«-ot tartalmaz. Ezzel a nagybecsű vállalatnak első kötetét teljesen birjuk és »a tekintetes vármegye« könyve most már igazán mindnyájunk könyve lett. Révai testvérek remek bekötési táblákat is készítettek az egyes kötetekhez és valóban rendkívül csekély ár az, a mibe az egyes kötetek belekerülnek. Így »A tekintetes vármegye« 5 füzetet tartalmaz 35 kr-ával, a tábla pedig 80 kr, illetve vidékre 95 kr; — összesen tehát alig 3 frt. — Már pedig Mikszáthot ily kiállításban, és a mi fő, az ő összes munkáit egyforma kiállításban, diszes külsőben, a szemnek is tetszős, diszes alakban birni, . . . még fokozza a gyönyört, melyet munkáinak elolvastakor különben is érezünk. — Az 5-ik füzet, mely ép most fekszik előttünk, az »Elveszett nyáj« — az »Alispán kisasszony« czimű nagyobb elbeszéléseket és a »Toidalék«-ban »Megint megkerült a csákó« czim alatt oly kedves humoros karczolatot tartalmaz, milyent megirni egyedül csak Mikszáth tud nálunk. — Nem ajánlhatjuk eléggé a Révai testvérek által (Budapesten, IV. váczutca 1.) megindított e vállalatot, mely rövid idő múlva kevés pénzen gyűjtött teljes egészben könyvgyűjteményünk legszebb díszét fogja kepezni tartalmánál, anyagánál, formájánál és kiállításánál fogva is.

A rakodó völgybe vezető, még munkában lévő új sétánynak látogatása veszélyeztetik részint a könnyen lehengeredő kötőrmelékek által, melyeket még nagy mennyiségben kell onnan eltávolítani, részint az új helyenkénti meredek oldalfalai által, melyek, ép úgy

A brassói szépitő egyesület elnöke.

Rendőri hírek. (Elfogatás.) A rendőrség tegnap d. é. elfogta Sztuderus János czipészsegédet, a ki Kézdi-vasárnapi egy larsától ruhát és czipész-szer-

Valódi minőségben 20 és 40 kros csomagokban csak alábbi cégeknekél kapható **Brassóban**: Kelle men Ferencz gyógyszer-tárában a »Fehér templom«-hoz; Obert G. H. gyógyszer-tárában a »Vörös kereszt«-hez. Főraktár: Kremsierben Krizan F. gyógyszerész-nél.

Pétervár, május 8. (A „Brassó“ eredeti távirata.) Tolstoj gróf belügyminiszter meghalt.

Folytatás a főlapon!

(Benne Magyarország egyik legnagyobb ellen-sége halt meg. Szerk.)

Hohenschwangau, május 8. (A „Brassó” eredeti távirata.) Az anyakirályné állapota reménytelen. A katasztrófa nagyon közeli.

Közigazdaság.

Gyapju és nyersbőrök behozafala Ujvidéken át.
Miatán ez idő szerint a bulgáriai és szerbiai származású gyapju és nyersbőrök behozatalára egy külön miniszteri engedély nem szükségeltetik, a brassói kereskedelmi és iparkamara a nagyméltóságú földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz kérelmet intézett, miszerint azon határozmány, mely szerint a mérsékelt díjtételek a bulgáriai és szerbiai gyapju- és nyersbőröknek Ujvidéken át erdélyrészi állomásokra való szállítása csakis azon küldeményekre nézve alkalmaztatnak, melyekre nézve a miniszteri behozatali-engedély megadatott, mint ez idő szerint nem alkalmazható, téessék hatályon kívül. Erre a földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ö excellenciája a kamarához a következő leiratot intézte: Közbenjárásom folytán a közmunka- és közlekedési m. kir. miniszter ur a m. kir. államvasutak igazgatóságát és a Duna-gőzhajózási társulatot utasította, hogy az erdélyrészi állomásokra rendelt czigájagyapju és nyersbőr-küldeményekre 1887. évi július elseje óta érvényes díjszabásban kitüntetett mérsékelt viteldijak alkalmazásánál — tekintettel az állategészségügy rendezéséről szóló és f. évi január 1-én életbe lépett 1888. évi

VII. t. cz., valamint az ennek végrehajtására nézve kiadott rendelet 18 §-ának határozmányaira — ezentul a beviteli engedély előmutatásától, kivéve az Oroszországból származó e nemű nyersterményeket — tekintsenek el.

„Albina” takaré- és hitelintézet brassói fióktelepe.
1889. április havi forgalmi kimutatás.

Bevétel:	
Pénzkészlet 1889. márcz. 31-én	10.398 frt 05 kr.
Takarékbetétek	99.640 „ 94 „
Beváltott váltók	108.142 „ 81 „
Nyílt hitelek	38.587 „ 25 „
Termény-kölcsönök	3.719 „ 40 „
Érték- és más kölcsönök	18.132 „ — „
Ércpénzek	2.157 „ 84 „
Kamatok s proviziók	4.547 „ 43 „
Bizományok	101 „ 40 „
Különfélék	87.066 „ 07 „
Összesen 372.493 frt 19 kr.	

Kiadás:	
Takarékbetétek	76.675 frt 24 kr.
Leszámitolt váltók	108.216 „ 67 „
Nyílt hitelek	71.509 „ 48 „
Termény-kölcsönök	3.921 „ 98 „
Érték- s más kölcsönök	37.599 „ — „
Ércpénzek	3.775 „ 23 „
Kamatok és proviziók	949 „ 83 „
Bizományok	4.838 „ 34 „
Különfélék	47.070 „ 43 „
Költségek és fizetések	1.255 „ 83 „
Pénzkészlet 1889. ápril 30-án	16.681 „ 16 „
Összesen 372.493 frt 19 kr.	

Bologa V. s. k., Petrescu N., s. k., Gámulea V., s. k.
bankfiókvezér. segéd. könyvelő.

Süketeknek. 155 5-52

Egy egyén, a ki egy egyszerű szer által meggyógyult 23 évi süketsegből és fülzugasból, kész annak leírását német nyelven mindenkinek ingyen elküldeni. Czim: J. H. Nicholson, Wien IX., Kollingasse 4.

Brassói vasutforgalom.

I. Érkezés Brassóba.

1) Budapest felől.
Személyvonat délelőtt 9 óra 46 perczkor.
Vegyesvonat este 9 óra 52 perczkor.

2) Bukarest felől.

Vegyesvonat délután 2 óra 32 perczkor.

II. Indulás Brassóból.

1) Budapest felé.

Személyvonat este 7 óra 10 perczkor.
Vegyesvonat reggel 4 óra 10 perczkor.

2) Bukarest felé.

Vegyesvonat délután 1 óra 55 perczkor.

Brassói piaci árfolyam.

— Adler L. Jakab jelentése. —

Brassó, 1889. május hó 9-én.

Román papirpénz à 20 frankos	9.52 vétel .940 eladás
ezüstpénz à 20 „	9.32 „ 9.36 „
Napoleon d'or (aranypénz) . . .	9.44 „ 9.47 „
Török lira	10.70 „ 10.74 „
Arany	5.58 „ 5.62 „
Orosz papirrubel	126.— „ 127.— „

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllő megye részéről Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllő megye részéről Gyöngyössy István (D.-Szent-Márton)

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Szterényi József.

H I R D E T M É N Y E K.

Sz. 4878—1889 Brassó vármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Brassó vármegyének számvevő-felülvizsgált 1888 évi zárszámadásai az állandó választmánynak mai napon tartott gyűlésében tárgyalatván, az 1886 évi XXI. t. cz. §-sa értelmében mai naptól kezdve 15 napon át közszemlére kitétettek; mi is oly megjegyzéssel hozatik köztudomásra, hogy az egyes számadások az állandó választmány véleményével együtt a fent említett idő alatt az alispán kiadó hivatalban a hivatalos órákban tekinthetők.

Brassó, 1889. május hó 4-én.

Roll Gyula.
kir. tanácsos alispán.

Szám 193.—1889. m.

Hirdetmény.

A vármegye közigazg. bizottságának az 1889.évi április hó 8-án kelt 237. sz. rendeletével a törvényhatósági utkaparók részére szükséges uttartási eszközök és szerek beszerzését 386 frt 62 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített szállítás foganatosításának biztosítása czéljából az 1889. évi május hó 14-ik napjának délután 3 órájára a brassóme gyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatlak, hogy a fentebbi szállítás végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó 10%-nyi, azaz 39 frt bántépénzzel ellátott zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. u. 2 s fél órájáig a nevezett hivatalhoz annival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó szállításra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Brassó, 1889. május hó 4-én.

A brassóme gyei m. kir. építészeti hivatal.

(201) 1—1
Szám. 633 - 1889.

Árlejtési hirdetmény.

A nagy-enyedi fegyintézetben folytatott szűrposztó és pokrócz gyártáshoz 100 méter-mázsa erdélyi szálas mosott gyapju, melyből $\frac{3}{4}$ rész szürke és $\frac{1}{4}$ rész egyenlő mennyiségben fehér és fekete legyen, szükségeltetvén: ezen gyapju mennyiségnek beszerzése végett alólírt fegyintézet igazgatóságánál folyó évi május 23-án nyilvános árlejtés fog tartatni. Felhivatlak telát mindazok, kik a fent kövölt gyapju szállítására vállalkozni óhaj-

tanak, hogy 300 forint készpénzből vagy óvadékpénzértékpapirból álló bántépénzzel, mely a szerződés megkötése esetén bntzositéskul is fog szolgálni — ellátott szabályszerűen bélyegzett és lepecsételt ajánlatukat — melynek borítékára ráírandó „gyapju ajánlat” — a kitűzött határnapig alólírt igazgatóságához annál inkább nyujtsák be, mert a nevezett napon délelőtt 10 órakor szóbeli árlejtés is fogvántartani, az elkésztett beérkezett ajánlatok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Az ajánlatban a mosott gyapju métermázsájának ára számmal és szóval kifejezendő és kiteendő az is, hogy ajánlattevő a szerződési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlattevők mint a gyapjut is tartoznak beküldeni, illetve az árlejtéskor bemutatni, továbbá, hogy vállalkozó a szükséges mennyiségű gyapjut mosatlan állapotban tartozik a nagy-enyedi fegyintézetbe bérmentve szállítani, a hol az fegyencz munkaerővel fog kimosatni és ezen mosásnál alkalmazott fegyenczek után fejenként 20 kr napszámot fog vállalkozó az intézeti igazgatóságnak fizetni.

A szerződési feltételek az intézet kiadó-hivatalában a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Nagy-enyeden, 1889. május 1-én.

Kir. országos feggyintézeti igazgatóság:

Atzél Béla,
igazgató.

(195) 1—3

Vízerő!

5 percznyi távolságban a város-tól, mintegy 12 lóerejű, új Sagebienkerékkel és áttétellel, lakással és megfelelő műhelyiségekkel, istállós kamarákkal stb., változtatás miatt idei május hó elejével kiadandó — esetleg eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(184 4—6)

Sz. 1824.—1889. telekkvi számhoz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A hosszuaszoí kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Koszta Vaszília végrehajtónak, Látz Tódor végrehajtást szenvedő elleni 8 frt 59 kr perkölségek végrehajtási ügyében a hosszuaszoí kir. járásbíró-ság területén fekvő, Kis-Iklod község 46 számú telekjegyzőkönyvben Az I. 1—3, 5—14, 16 és 21 rendsz. alatt foglalt s Látz Tódor tulajdonát képező s összesen 404 frtra becsült ingatlanokra az egyenkénti becsült mint megállapított kikiáltási árban az egyenkénti árverést elrendelte, és hogy ezen ingatlanok az 1889. évi május hó

16-ik napján délelőtti 9 órakor Kis-Iklod község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri ren-

delet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi törv.-czikk 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Hosszuaszoí, 1888. évi szept. 28-án.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága:
Kelemen,
kir. járásbíró.

Tusnád fürdőn

a birtokossság tulajdonát képező nagy vendéglő helyiség, a folyó évre haszonbérbe adandó. Értekezhetni

Ferencz Lajos kereskedőnél,
Sepsi-Szentgyörgyön.

DR. GUST

antiszeptikus készítményei a fog és száj ápolására, kiválóan tisztítólag, fenntartólag s erősítőleg hatnak a szájüreg szerveire.

Ezen készítmények az eddig e célra használt legjobb anyagokon kívül tartalmazznak még új, kiválóan antiszeptikus, azaz rothadás ellenesen ható szereket, melyek ellensúlyozzák a fogak romlását és a foghus megbetegedését.

1 üveg szájaviz 50 kr. és 1 frt.,
(elégseges több hétre.)

1 doboz fogpor 25 kr. és 40. kr.

1 adag fogpaszta 40 kr.

Főraktár Stenner Frigyes gyógyszerháza az „Arany orosz lánchoz” Brassóban.

(200) —1*

„ALBINA”

takarék és hitelintézet brassói fióktelepe.

Van szerencsénk azon t. megbizóinkat, kik a sorsjegyeiknek az osztrák sorsjegytörvény értelmében való lebélyegeztetésével minket megbíztak, értesíteni, hogy a lebélyegzés megtörtént és a sorsjegyek rendelkezésekre állnak.

Ugyanekkor köztudomásra hozzuk, hogy e hó 20-áig elfogadunk sorsjegyeket a magyar sorsjegytörvény értelmében való lebélyegeztetés végett.

Az „ALBINA” takaré- és hitelintézet
brassói fióktelepe.

1889. évi 4%-os adómentes földtehermentesítési adósság

az 5%-os magyar földtehermentesítési kötelezvényeknek, beleértve a temesi és erdélyi földtehermentesítési adósságot, convertálása céljából.

Az o. é. 199.509 frt. névértékű összes kibocsátásból még hátralevő egész összeg névértékű **45.000,000 frt. oszt. ért. aláírás alá kerül.**

Az 1888. évi XXXII. t. cz. alapján ezen o. é. 189.509,000 forint névértékű 4%-os földtehermentesítési kötvényeknek kibocsátása kizárólag az 5%-os földtehermentesítési kötelezvények beváltása céljából történik és a mennyiben a kötvények értékesítéséből felesleg maradna, ez az 1889. évtől kezdve még megállapítandó földtehermentesítési kárpótlások fedezésére s illetőleg egyéb állami adósságok törlesztésére fordítandó.

Az új földtehermentesítési kötvények az 1888. évi XXXII. t. cz. 8. §-a alapján a magyar kir. földtehermentesítési alap-igazgatóság által 199.509,000 frt. névértékű összegben 100, 500, 1000, 5000 és 10000 forintról szóló kötvényekben bocsátatnak ki, esedékességükig évi 4%-kal osztrák értékben, május 1-én és november 1-én lejáráó félévi részletekben kamatoznak és 70 év alatt félékenként történő sorsolások útján törlesztetnek. Felmondás és nagyobb mérvű kisorsolás a legközelebbi 10 éven belül ki van zárva.

A kötvénybirtokos a kamatokat és a kisorsolt kötvények értékét a lejárt kamatszelvevényeknek, illetőleg a kisorsolt kötvényeknek beszolgáltatása ellenében tetszése szerint felveheti

a magyar királyi központi állampénztárnál, Budapesten,

valamint az eddigi beváltó helyeken, továbbá

BUDAPESTEN a Magyar Általános Hitelbanknál
BÉCSBEN a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél
— a cs. kir. szab. általános osztrák földhitelintézetnél és
— S. M. von Rothschild bankháznál
BERLINBEN a Disconto-Gesellschaft igazgatóságánál és
— S. Bleichröder bankháznál
M. m. FRANKFURTBAN M. A. von Rothschild & Söhne bankháznál.

Az új 4%-os földtehermentesítési kötvények, valamint az azokon levő kamatszelvevények minden fennálló bélyeg, illeték és adó alól fel vannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosított.

A földtehermentesítési kötvények kamatozási és törlesztési szükségletének alapszerű biztosítására törvény szerint az egyenes adók után szedendő földtehermentesítési pótlék rendeltetik; amennyiben ez a szükséglet fedezésére elegendő nem volna, a hiány az állam általános jövedelmeiből pótlendő.

A magyar kir. pénzügyminiszterium 1889. április 30-án kelt hirdetménye értelmében a még forgalomban lévő, eddig ki nem sorsolt összes magyarországi (és temesi) 5%-os földtehermentesítési kötelezvényeket 1889. november 1-én leendő visszafizetésre, továbbá a még forgalomban lévő, eddig ki nem sorsolt összes erdélyi 5%-os földtehermentesítési kötelezvényeket 1890. január 1-én leendő visszafizetésre felmondotta.

A 4% földtehermentesítési kötvények hátralevő 45.000,000 frt. összegének aláírásánál a kicserélésre vonatkozó ajánlat az 5%-os földtehermentesítési adósság összes forgalomban lévő 1888. évi november 1-je után kisorsolt vagy felmondott kötelezvényeire kiterjed.

Az aláírás

a 4%-os földtehermentesítési adósság fentemlített összegére

Berlinben	a „Direction der Disconto-Gesellschaft“ című intézetnél	csak is készpénzfizetés ellenében az ezen helyek által közzeendő feltételek mellett
—	S. Bleichröder bankháznál	
—	a „Bank für Handel und Industrie“ című intézetnél	
M. m. Frankfurtban	M. A. von Rothschild und Söhne bankháznál	
—	a „Bank für Handel und Industrie“ című intézet fiókjánál	
Kölnben	Sal. Oppenheim jun. & Comp. bankháznál	

továbbá

Budapest a Magyar Általános Hitelbanknál

Bécsben S. M. von Rothschild bankháznál

— a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél

— a cs. kir. szab. általános osztrák földhitelintézetnél

Brünnben, Lembergben, Prágában, Triestben és Troppauban a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézet fiókjainál

az alább felsorolt feltételek mellett történik.

Az aláírás a szokásos üzleti órákban történik

jelen felhívás közzétételétől 1889. évi május hó 13-ig bezárólag

4%-os kötvényekre, melyekért a felmondott 5%-os földtehermentesítési kötelezvények adatnak cserébe, és

1889. évi május hó 13-án

készpénzfizetés ellenében.

I.

A kicserélés melletti aláírások feltétlenül tekintetbe vétetnek. Az aláírással egyidejűleg vagy pedig — a mennyiben a kicserélési hely által elfogadható — az aláírástól számított 21 nap alatt a kicserélendő 5%-os földtehermentesítési kötelezvények a folyó kamatokról szóló szelvevényekkel együtt szolgáltatandók be és azok ellenében a 4%-os kötvények 1889. május 1-től folyó kamatokról szóló szelvevényekkel szolgáltatnak ki.

A kicserélésnél a 4%-os földtehermentesítési kötvények, ellátva félévi szelvevényekkel, melyek elseje 1889. november 1-én esedékes névértékű osztrák értékű 100 frtért 89¹/₂% árfolyamon o. é. 89-50 frt

hozatnak számításba és ezek ellenében az 5%-os földtehermentesítési kötelezvények következőleg fogadtatnak el fizetesként: o. é. 105-25 frt

a) magyarországi és temesi földtehermentesítési kötelezvények 100 pengőforintért o. é. 105-25 frt.

b) erdélyi földtehermentesítési kötelezvények (minden kategóriája) névértékű 100 pengőforintért o. é. 105-25 frt.

hozzáadva az 1889. január 1-től május 1-ig folyó 5%-os kamatszelvevények fejében 7% jövedelmi adó levonásával = 4-65% „ 1-63 „ 106-88 frt

Ezen számítás szerint az aláíró megkapja a 4%-os földtehermentesítési kötvényeknek 100-al osztható névértékét, a mennyiben az a beszolgáltatott 5%-os kötelezvények beszámítása értékében fedezetét találja, míg az utóbbiakban ily módon ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megtéríteni.

A kicserélésnél továbbá a következő határozmányok irányadók:

a) a kicserélendő 5%-os földtehermentesítési kötelezvények benyújtása az azokhoz tartozó folyó szelvevényekkel együtt bejelentési izek kíséretében történik, melyekhez minták a kicserélési helyeken költségmentesen kaphatók;

b) a bejelentési izeken a kicserélendő földtehermentesítési kötelezvények kategóriák szerint elkülönítve, sorszám szerinti rendben veendő fel;

c) a kicserélés végett benyújtott 5%-os földtehermentesítési kötelezvényekről tanusítványok és ezeknek visszaszolgáltatása ellenében 10 nap lefolyása után az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt a 4%-os végleges kötvények kiadatnak;

d) a végleges kötvények kiszolgáltatása ugyanazon kicserélési helyen történik, a melynél a kicserélésre rendelt kötelezvények letétettek;

e) az 1889. június 30-ig át nem vett 4%-os földtehermentesítési kötvények ez időn túl az átvételre jogosultnak számlájára és veszélyére az illető kicserélési helynél maradnak letétben.

Az A) betűs, valamint a katonai házassági biztosítékok gyanánt kötményezett földtehermentesítési kötelezvények csak a convertálásra vagy a szabadidőre vonatkozó illetékes hatósági engedéllyel ellátva hozhatók kicserélésre.

II.

A készpénzfizetés mellett történő aláírásokra nézve az aláírási ár 89¹/₂%, hozzáadva a folyó évi május 1-től az átvétel napjáig járó folyó kamatokkal.

Az aláírás alkalmával az aláírt névérték öt százalékát biztosítékképp leteendő. Ezen biztosíték vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számított értékpapirokban teendő le, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatónak talál.

Minden egyes aláírási helynek fenn van tartva a jog az egyes készpénzfizetés melletti aláírásokra történő átengedést belátása szerint meghatározni.

Az átengedés az aláírás befejezte után az aláírók értesítésével lehető rövid idő alatt megtörténik. Ha az átengedés az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része haladéktalanul visszaadatik.

Az aláíró az aláírására átengedett kötvényeket 1889. május 1-től folyó kamatokról szóló szelvevényeikkel együtt f. é. május 20-tól kezdve legkésőbb június 30-ig átvenni tartozik. Az átvétel megtörténte után az átengedett összegre letett biztosíték elszámoltatik, illetőleg visszaadatik.

Bizonyos meghatározott névértékre szóló 4%-os földtehermentesítési kötvényekre történő bejelentések csak annyiban vehetők tekintetbe, a mennyiben ez az aláírási hely vélekedése szerint a többi aláírók érdekeivel megegyeztethető.

Budapest, 1889. május havában.

Magyar Általános Hitelbank.

Brassó, ALEXI könyvnyomdája.